Typowe trudności uczniów

- Uczniowie piszą łącznie także „niebardziej” i „nietak”. Reakcja: przypomnij, że łączny zapis dotyczy tylko przymiotników i przysłówków utworzonych od przymiotników.
- Uczniowie przenoszą nową zasadę na przeciwstawienie („niewiększy, lecz mniejszy”). Reakcja: zapowiedz, że wyjątki omówicie na lekcji 4; teraz zapamiętajcie: „lecz” = osobno.
- Uczniowie pytają, czy „stary” zapis jest teraz błędem. Reakcja: w nowych tekstach – tak, ale na egzaminie do 2030 r. jest uznawany.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 5: czy uczniowie zapisują łącznie formy stopnia wyższego i najwyższego?
- Gra: czy uczniowie rozpoznali przeciwstawienie w zdaniu z „lecz”?
- Czy uczniowie potrafią powiedzieć, co CKE uznaje w latach 2026–2030?

PIERWSZA ŁAWKA

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie tworzą formy „przeczytając”, „zrobiąc”. Reakcja: imiesłów -ąc tworzymy od czasu teraźniejszego – sprawdź, czy czasownik go ma (czytają – tak; przeczytają – to czas przyszły).
- Uczniowie piszą „przyniesłszy”, „wszedszy”. Reakcja: zawsze zaczynaj od 3. osoby liczby pojedynczej rodzaju męskiego czasu przeszłego (przyniósł, wszedł) i dopisz -szy; po samogłosce „ł” zamieniamy na -wszy (napisał → napisawszy).
- Uczniowie mylą „idąc” z „idący”. Reakcja: zapytaj, czy wyraz da się odmienić (idącego, idącemu) – jeśli tak, to imiesłów przymiotnikowy.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 1: ilu uczniów poprawnie utworzyło formy z -łszy?
- Zadanie 4: czy uczniowie dobrali imiesłów do relacji czasowej?
- Zdania z zadania 6: czy imiesłów uprzedni opisuje czynność wcześniejszą?

PIERWSZA ŁAWKA

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie uznają „a” zawsze za spójnik łączny. Reakcja: pokaż „Ola czyta, a Kuba gra” – zdania mówią o czymś innym, więc to przeciwstawienie; „a” jest spójnikiem przeciwstawnym i stoi przed nim przecinek.
- Uczniowie zadają pytanie od zdania podrzędnego do nadrzędnego („gdy przestało padać – co?”). Reakcja: pytanie zawsze zaczyna się od orzeczenia zdania nadrzędnego: „wyszliśmy kiedy?”.
- Uczniowie liczą „musimy iść” jako dwa orzeczenia. Reakcja: czasownik modalny z bezokolicznikiem to jedno orzeczenie złożone.

Ewaluacja lekcji

- Karteczka na wyjście: ilu uczniów poprawnie nazwało oba rodzaje zdań?
- Zadanie 4: czy połączone zdania mają właściwy spójnik i przecinek?
- Czy uczniowie samodzielnie zadają pytanie od zdania nadrzędnego?

PIERWSZA ŁAWKA

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie zapisują hipotezę jako zwykłe pytanie, bez przypuszczenia („Czy warto dotrzymywać obietnic?"). Reakcja: pokaż, że hipoteza to pytanie i ostrożna odpowiedź („Przypuszczam, że…"), którą sprawdzimy w zakończeniu.
- Uczniowie podają przykład zamiast argumentu („bo Scrooge się zmienił"). Reakcja: pytanie kontrolne „Co z tego wynika dla każdego człowieka?" – odpowiedź na nie jest argumentem.
- Uczniowie piszą tezę, która nie odpowiada na pytanie z tematu. Reakcja: poproś o przeczytanie tematu i tezy jedno po drugim – teza ma być odpowiedzią tak albo nie z uzasadnieniem.

Ewaluacja lekcji

- Karteczka na wyjście: ilu uczniów poprawnie oceniło wszystkie trzy zdania?
- Zadanie 3: czy hipotezy zawierają przypuszczenie, a tezy jasne stanowisko?
- Zadanie 4: czy przykład potwierdza argument, a nie powtarza tezy?

PIERWSZA ŁAWKA

16–28 min	Ćwiczenia w parach	• Poleca wykonać zadania 1 i 2. Pyta wybrane pary: „Po czym rozpoznaliście imiesłów?”. • Zapisuje na tablicy wątpliwe przypadki zgłoszone przez uczniów.	• Wpisują wyrazy, rozpoznają imiesłowy po zakończeniach. • Przykładowa odpowiedź ucznia: „»Nieprzemyślany« ma -ny, odpowiada na pytanie jaki? – więc łącznie”.
28–38 min	Formy na -no, -to i przekształcenia	• Zapisuje: „Okna nie umyto. Drzwi nie zamknięto.” Pyta: „Kto to zrobił? Czy to imiesłów?”. Wyjaśnia: to nieosobowa forma czasownika, piszemy osobno – w odróżnieniu od imiesłowu „nieumyte okna”. • Poleca wykonać zadania 3 i 4.	• Porównują: „nie umyto” (czynność, osobno) – „nieumyte” (imiesłów przymiotnikowy, łącznie). • Przekształcają zdania w zadaniu 4, np. „Uczeń nieodrabiający lekcji…” → „Nie odrabiając lekcji, uczeń…”.
38–45 min	Podsumowanie i karteczka na wyjście	• Wraca do pytania lekcji. Poleca wykonać zadanie 5.	• Zapisują dwie pary wyrazów (zadanie 5). • Formułują zasadę: „Imiesłów na -ący, -ny, -ty – łącznie; na -ąc, -łszy, -wszy – osobno”.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie mylą imiesłów przymiotnikowy bierny z formą na -no, -to („nieumyto”). Reakcja: zapytaj, czy wyraz się odmienia (nieumyty, nieumytego) – forma na -no, -to się nie odmienia i jest osobno.
- Uczniowie piszą osobno imiesłowy przymiotnikowe, gdy oznaczają czynność („nie śpiący teraz pies”). Reakcja: przypomnij, że od 2026 r. to, czy imiesłów oznacza czynność, czy cechę, nie wpływa na pisownię – łącznie; wyjątki: przeciwstawienie, stan pośredni, „wcale”, „bynajmniej” (lekcja 4).
- Uczniowie nie rozpoznają imiesłowu uprzedniego (-wszy, -łszy). Reakcja: utwórz go razem z klasą od czasownika dokonanego: zjeść – zjadłszy, umyć – umywszy.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 5: czy uczniowie poprawnie zapisali obie pary?
- Zadanie 4: czy przekształcenia zachowują sens zdania?
- Czy uczniowie odróżniają „nie umyto” od „nieumyty”?

		• Wyjaśnia przecinek: równoważnik zawsze oddzielamy przecinkiem, a w środku zdania – z obu stron.	
16–30 min	Przekształcamy	• Poleca wykonać zadania 1–3. Przy zadaniu 3 pyta: „Dlaczego zdania »Gdy Ola czytała, zadzwonił telefon« nie da się przekształcić?”.	• Wstawiają przecinki (zadanie 1), przekształcają zdania (zadanie 2) i oceniają, które zdania można przekształcić (zadanie 3). • Przykładowa odpowiedź ucznia: „W zdaniu »Gdy Ola czytała, zadzwonił telefon« czyta Ola, a dzwoni telefon”.
30–40 min	Polujemy na błędy	• Prosi o przeczytanie tekstu „Wycieczka do zoo” (zadanie 4) i znalezienie błędnych równoważników.	• Wskazują błędne zdania, wyjaśniają błąd i zapisują poprawne wersje. • Porównują poprawki w parach.
40–45 min	Podsumowanie	• Wraca do pytania lekcji. Poleca wykonać zadanie 5.	• Poprawiają zdanie na karteczce. • Mówią warunek jednym zdaniem: ta sama osoba wykonuje obie czynności.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie przekształcają zdania o różnych wykonawcach. Reakcja: każ podkreślić podmiot w obu częściach zdania złożonego – jeśli podmioty są różne, przekształcenia nie ma.
- Uczniowie łączą równoważnik ze zdaniem bezpodmiotowym („Czytając, zrobiło mi się smutno”). Reakcja: zapytaj „Kto czytał? Kto zrobił?” – w drugiej części nie ma wykonawcy.
- Uczniowie zapominają o drugim przecinku w środku zdania. Reakcja: równoważnik w środku zdania zamknij w „nawiasie” z dwóch przecinków.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 3: czy uczniowie odróżnili zdania z tym samym wykonawcą od zdań z różnymi wykonawcami?
- Zadanie 4: ile błędnych równoważników znaleźli uczniowie i czy poprawne wersje mają podmiot?
- Karteczka: czy poprawione zdanie jest poprawnym zdaniem złożonym?

			• Uzasadniają swoje odpowiedzi numerem zasady.
30–40 min	Praca z tekstem	• Rozdaje tekst „Wycieczka” (zadanie 4). Poleca znaleźć w akapicie 3. jedno wypowiedzenie wielokrotnie złożone i wyjaśnić przecinki w zdaniu z zadania 4. • Prosi trzy pary o odczytanie wyjaśnień.	• Wskazują wypowiedzenia z co najmniej trzema orzeczeniami i nazywają rolę przecinków. • Przykładowa odpowiedź ucznia: „Przecinek przed »który rósł przy szlaku« – zaczyna się zdanie przydawkowe”.
40–45 min	Podsumowanie: krótkie dyktando	• Wraca do pytania lekcji. Dyktuje zdanie z zadania 5: „Gdy skończył się film, który oglądaliśmy, wyszliśmy z kina i poszliśmy na lody.”.	• Zapisują zdanie z przecinkami (zadanie 5). • Sprawdzają zapis z tablicą i mówią, która zasada była najtrudniejsza.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie stawiają przecinek przed każdym „i”. Reakcja: pytanie kontrolne „Czy przed »i« kończy się zdanie wtrącone?” – jeśli nie, przecinka nie ma.
- Uczniowie zapominają o drugim przecinku po zdaniu wtrąconym. Reakcja: każ przeczytać zdanie bez fragmentu w przecinkach – jeśli brzmi poprawnie, oba przecinki są na miejscu.
- Uczniowie stawiają przecinek między „chyba że”, „mimo że”. Reakcja: zapisz na tablicy, że takie połączenia traktujemy jak całość, a przecinek stoi przed pierwszym wyrazem.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 1: ilu uczniów postawiło wszystkie przecinki bez zbędnych?
- Czy uczniowie uzasadniają przecinki budową zdania, a nie „pauzą w czytaniu”?
- Dyktando z zadania 5: ile osób zapisało oba przecinki wokół zdania wtrąconego?

15–25 min	Wniosek – słowa, które zamykają akapit	• Wyjaśnia: wniosek cząstkowy zamyka akapit, wniosek końcowy – całą pracę. Podaje zwroty: „Wynika z tego, że…”, „Skoro…, to…”, „Ta historia dowodzi, że…”. • Poleca wykonać zadanie 2: dopisać wnioski do dwóch przykładów.	• Zapisują zwroty w zeszycie. • Dopisują wnioski, np. „Wynika z tego, że wspólna praca daje lepsze wyniki niż samotna walka”. • Odczytują wnioski, a klasa sprawdza, czy wniosek wynika z przykładu.
25–35 min	Układam akapit z rozsypanki	• Rozdaje koperty z rozsypanką zdań. Poleca ułożyć akapit w kolejności (zadanie 3). • Pyta: „Dlaczego wniosek nie może stać na początku?”.	• W parach układają zdania i wpisują kolejność numerami. • Odpowiadają, np. „Bo wniosek wynika z przykładu, więc musi być po nim”.
35–41 min	Fakty, logika, emocje	• Wyjaśnia trzy rodzaje argumentów na przykładach: odwołanie do faktu („W naszej szkole w bibliotece jest ponad 3000 książek”), do logiki („Skoro ćwiczymy pisanie, to piszemy coraz lepiej”), do emocji („Pomyśl, jak przykro jest czekać na przeprosiny”). • Poleca wykonać zadanie 4.	• Dopasowują argumenty do rodzajów (zadanie 4). • Podają własny argument odwołujący się do emocji.
41–45 min	Podsumowanie	• Wraca do pytania lekcji. Prosi o wykonanie zadania 5 i odczytanie dwóch odpowiedzi.	• Zapisują z pamięci trzy części akapitu argumentacyjnego (zadanie 5). • Mówią, który zwrot zamykający akapit wykorzystają w rozprawce.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie piszą komentarz, który tylko powtarza przykład innymi słowami. Reakcja: komentarz zaczyna się od „Wynika z tego, że…” i mówi o wszystkich ludziach, nie tylko o bohaterze.
- Uczniowie przeładowują akapit kilkoma przykładami bez komentarza. Reakcja: jeden akapit – jeden argument, jeden lub dwa przykłady i zawsze komentarz.
- Uczniowie mylą argument logiczny z emocjonalnym. Reakcja: argument logiczny ma budowę „skoro…, to…”, emocjonalny porusza uczucia odbiorcy.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 1: ilu uczniów wskazało akapit 3 i trafnie nazwało błąd innego akapitu?
- Zadanie 2: czy wnioski wynikają z przykładów?
- Zadanie 5: czy uczniowie pamiętają kolejność argument – przykład – komentarz?

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · KLASA 7 · PISOWNIA »NIE« Z RÓŻNYMI CZĘŚCIAMI MOWY (ZASADY OD 2026 R.) – CYKL LEKCJI

Pisownia „nie” (zasady od 2026 r.) – powtórka (klasa 7)

Powtórka pomoże ci przygotować się do sprawdzianu z pisowni „nie”. Najpierw przeczytaj zasady, potem rozwiąż „Sprawdź się”.

1. Najpierw część mowy

Łącznie	Rozdzielnie
rzeczowniki: niechęć, niewiedza	czasowniki: nie lubię, nie wiedział
przymiotniki w każdym stopniu: niezły, nielepszy, nienajlepszy	można, trzeba, warto, wolno, wiadomo, brak
przysłówki od przymiotników w każdym stopniu: nieźle, nielepiej, nienajlepiej	liczebniki: nie dwa, nie pierwszy
imiesłowy przymiotnikowe: niepalący, nieumyty	imiesłowy przysłówkowe: nie paląc, nie umywszy

- Zawsze łącznie: **nienawidzić, niepokoić, niedowidzieć, niedomagać, niechcący, niektóry, niejeden, nieco, niewiele, nieswój**.
- Osobno także: zaimki (nie mój, nie tak), wyrażenia przyimkowe (nie na czas), przysłówki, które nie pochodzą od przymiotnika (nie bardzo, nie zawsze), formy na -no, -to (nie zamknięto), „nie byle”, „nie lada”, „nie fair”.

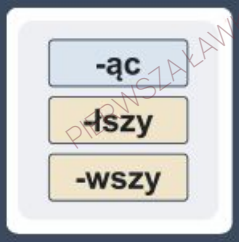
2. Co zmieniło się od 1 stycznia 2026 r.

- Stopień wyższy i najwyższy przymiotnika i przysłówka – **łącznie**: niedroższy, nienajdroższy, niedalej, nienajdalej.
- Imiesłowy przymiotnikowe – **łącznie**, także gdy oznaczają czynność: niesłuchający, nieprzeczytany (wyjątki – jak w punkcie 3).
- Na egzaminie ósmoklasisty do 2030 r. uznawany jest dawny i nowy zapis. Pisz według nowych zasad i **konsekwentnie**.

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · KLASA 7 · IMIESŁOWY I IMIESŁOWOWY RÓWNOWAŻNIK ZDANIA – CYKL LEKCJI

Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – powtórka (klasa 7)

Powtórka obejmuje rodzaje imiesłowów, ich tworzenie i odmianę, pisownię „nie” oraz imiesłowowy równoważnik zdania.

1. Cztery rodzaje imiesłowów

Rodzaj imiesłowu	Zakończenie	Od jakich czasowników	Przykład	Czy się odmienia?
przymiotnikowy czynny	-ący, -ąca, -ące	tylko niedokonanych	malujący, biegnąca	tak, jak przymiotnik
przymiotnikowy bierny	-ny, -ony, -ty	tylko przechodnich (dokonanych i niedokonanych)	malowany, pomalowany, umyty	tak, jak przymiotnik
przysłówkowy współczesny	-ąc	tylko niedokonanych	malując, biegnąc	nie
przysłówkowy uprzedni	-wszy, -łszy	tylko dokonanych	pomalowawszy, przyniósłszy	nie

- Imiesłów **czynny**: wykonawca sam działa (pies szczekający). **Bierny**: ktoś działa na osobę lub rzecz (list wysłany).
- **Współczesny** (-ąc): czynność w tym samym czasie. **Uprzedni** (-wszy, -łszy): czynność wcześniejsza.

2. Pisownia „nie” (od 1.01.2026)

- Z imiesłowami przymiotnikowymi – **łącznie**, także w znaczeniu czasownikowym: niepalący, nieprzeczytany. Osobno np. przy przeciwstawieniu: nie leżący, ale siedzący.
- Z imiesłowami przysłówkowymi – **rozdzielnie**: nie czytając, nie napisawszy.
- Wyjątek: czasowniki, które bez „nie” nie występują: nienawidząc, niepokojąc.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Język polski kl. 7 – 4 cykle lekcji (pisownia „nie”, imiesłowy, wypowiedzenia złożone, rozprawka)

Podgląd pokazał 10 z 183 stron. Pełna wersja: 183 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Pisownia „nie” z różnymi częściami mowy (zasady od 2026 r.) – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, klasa 7
- Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, klasa 7
- Wypowiedzenia wielokrotnie złożone i mowa zależna – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, klasa 7
- Tekst argumentacyjny i rozprawka – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, klasa 7

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/cykle-lekcji-jezyk-polski-pisownia-nie-imieslowy-wypowiedzenia-rozprawka-klasa-7-pakie